

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisil se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. — Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za laozemstvo D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 16. maja 1922.

ŠTEV. 58.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Organizacija brezžične telefon. službe.

Brezžična brzjavna in telefonska tehnika je v preteklih letih tako napredovala, da imamo danes že svetovno organizacijo brezžične telefonske službe, ki razširja važna gospodarska in politična poročila po celem svetu. To, kar so bile predvčerajšnjem še sanje, je danes uresničeno in Nemci so organizirali v zadnjih treh letih okrogno brezžično službo po celem evropskem kontinentu, kakor tudi preokooceansko službo z Ameriko. Telefonsko in brzjavno službo oskrbuje brezžična centrala v Nauenu pri Berlinu. K organizaciji so pristopile že vse evropske države, razen Jugoslavije, ker pri nas očitno še ni zmisla in razumevanja za važnost in dalekosežnost takih modernih pametnih naprav za javno življenje, gospodarstvo in časnikarstvo. V Nemčiji obstoja že cela vrsta družb in podjetij za brezžični brzjavni in telefonski promet kakor Europa-Radio-Dienst, Drahtloser Uebersee-Verkehr, Europa-Wirtschaft-Rundfunkdienst in Telefunken-Konzern, Trausradio itd.

Brezžična evropska telefonska fonska služba posreduje vse notacije in sklepe svetovnega trga za devizno in blagovno trgovino, ki jih z največjo brzino sporoči vsem abonentskim postajam v Evropi istočasno. Kurzi Newyorške borze so na primer v 15 do 20 minutah po sklepu na borzi v Berlinu. Za razpošiljanje depeš je v sedanjem programu predvidenih 12 intervalov in sicer dopoldan ob 7.45, 10.15 in 11.30; popoldan pa 12.30, 1.15, 2.30, 4.30, 5.30, 6.30, 7.30, 8.30 in 9.30 in sicer vselej po 10 do 15 minut. Prvo jutranje poročilo obsega popoln seznam Newyorških notacij, drugo prinaša že londonsko polno listo, berlinski borzni začetek in curiški. Tretje poročilo obsega spremembe v glavnih kurzh v Berlinu, Amsterdamsko, Pariško in Londonsko borzo. Popoldan sledijo v enournih intervalih poročila kurzhnih izprememb po zaključku borz, poročila o notacijah kovin in blaga v Berlinu, Hamburgu, Chicagu itd.

Organizacija te službe, brez kakatero je denarstvu in blagovni veletrgovini obratovanje na svetovnih tržiščih skoraj nemogoče, se je bliskovito razširila. Vse znatnejše banke in vsa večja časnikarska podjetja so naročniki te organizacije in prejemalejajo potom svojih malih strešnih naprav od krajevne brezžične centralne istočasno vsa poročila. Tudi v Budimpešti se je ta služba takoj razvila in se je zanj prijavi 42 interesentov. Na ta način imajo abonentni te službe po cele ure poprej vsa poročila, kakor pa jih morejo po telefonu dobiti v najboljšem slučaju.

Naročnina za opisano službo znaša 12 in pol santima v zlatu za krajevno centralo in besedo. Povprečno dnevno vsebino depeš se računa na ca 600 besed.

V Nemčiji se nahajajo sedaj v vseh večjih mestih prejemne centrale, ki oddajajo vsem časopisom, bankam in drugim interesentom prejeta poročila. Količnega pomena je to za trgovski promet, in za časnikarstvo, nam ni treba posebej povdarjati. Pri nas si morajo denarni zavodi in dnevniki nabavljati informacije o tržnem položaju za ogromne pristojbine in jih konecno dobijo šele po celega poldneva pozneje in nepopolno, ker se je lahko medtem situacija že bistveno spremenila.

Kakor smo informirani, dobi naša država več brezžičnih brzjavnih in telefonskih central od Nemčije na račun reparacij, zato je ogromne važnosti, da se vsa večja mesta opremijo s prejemnimi postajami in da se da material interesentom na razpolago. V Ljubljani in v Zagrebu že obstojata brezžične brzjavne prejemne postaje, ki lahko prejemata poročila vseh oddajnih postaj celega kontinenta, iz Moskve, Nauena, Pariza, Bukaresta itd. Razvoj te centrale se nahaja zaenkrat še v poskusnem štadiju in nadajamo se, da bo poštno ministrstvo po končanih poskusih uredilo te centralo tudi za privatne stranke. Istotako pričakujemo, da dobimo v doglednem času tudi eno izmed brezžičnih telefonskih postaj in da naša država pristopi k mednarodni zvezi za brezžični promet. V sedanji izolaciji tipimo veliko škodo, ker imajo naši sosede, Italijani in Avstrijci ter Madžari vso orijentacijo v rokah, mi pa smo odvisni od njih ter nam manjka vsaka gospodarska samostojnost.

Naše nove zastave.

Kralj je podpisal novi zakon o zastavah na vojnih, trgovinskih in privatnih ladjah, ki šteje celokupno 14 členov, iz kojih posnamemo sledečo vsebino: Vojna kakor tudi trgovinska zastava ima razmerje 1:1.5, a sestoji iz treh vodoravnih polj, katere so jednake širine, modro-belo-rdeče barve. Vojna zastava ima razen tega na tretjini dolžine od notranjega roba državni grb s krono. Visokost grba in krone (brez jabolk in križa) je polovica zastavine širine.

Zastava pristanišne policije je enaka kakor trgovinska zastava. V sredini zastave in na belem polju sta dva prekrizana sidra modre barve. Zastava ministrstva vojne in mornarice ima razmerje 1:1 (kvadrat), a obrobljena je z robom, ki je razdeljen v 33 vertikalnih polj, tako, da so krajna polja modre barve, a med njimi se vrstijo polja belo-rdeče-modro itd. V levem oglu ministrske zastave se nahaja na modrem polju, dvoglavi beli orel z državnim grbom in krono. Veličina tega znaka je odvisna od veličine polja, a odgovarja osemkratni širini malih polj na robu.

Zastava kontradmirala je modra, razmerje 1:1, in obrobljena z enakim robom, kakor zastava vojnega ministra. V drugi četrtini modrega polja zastave je kraljevska krona. Širina te krone je osem in pol širin malih polj na robu.

Zastava komodora je modra, v razmerju 1:2, a se končuje liki repu lastavice, tako da je globina ureza za eno tretjino dolžine zastave. V notranjem gornjem oglu je kraljev-

ska krona, ki je za četrtino zastave visoka. Krona je postavljena v levem gornjem kvadratu zastave.

Carinski znak ima obliko triogla, je razdeljen na tri polja modre, bele in rdeče barve. Osnovnica belega polja je enaka polovici višine znaka, a osnovnica plavega in rdečega polja četrtini višine znaka. Širina znaka znaša jedno in pol višino. Konci vsih polj se zedinijo na koncu trikotna.

Poštni znak ima razmerje 1:1, a obstoji iz treh vodoravnih polj modre, bele in rdeče barve. Belo polje ima dvakratno širino modrega in rdečega polja, a na njem se nahaja poštni rog temno modre barve. Dolžina roga znaša polovico, a visočina četrtino, njega oddaljenost od notranjega in zunanjega roba znaša četrtino, a od modrega in rdečega polja osmimo dolžine zastave.

Za uporabo zastave veljajo odredbe kralja. Samo zastave za vojne ladje, trgovinske zastave, zastave za rezervne pomorske častnike in zastava pristaniške policije se uporabljajo na krmilni strani kot znak narodnosti ladje. Zastavo za vojne ladje uporabljajo samo vojne ladje; trgovinsko zastavo uporabljajo druge države in privatne ladje; zastavo za rezervne pomorske častnike uporabljajo trgovinske ladje, katerim zapovedujejo rezervni pomorski častniki, ki so dobili dekret za uporabo te zastave; zastavo pristaniške policije uporabljajo vse ladje, ki so v službi pomorske uprave.

Gospodarski položaj Bolgarije.

Ko je ob koncu svetovne vojne izmučena bolgarska vojska obrnila svoje fronte ter krenila v smeri proti Soliji, da bi kaznovala s smrtjo kralja Ferdinanda, ministre, poslance ter vse ostale, ki so pahnili državo v vojno, se je četam, ki so ostale zveste kralju in katere so podpirale še tam se nahajajoči nemški oddelki, posrečilo, da so spuntano vojsko tik pred vratmi Sofije zadržali ter večino vjeli. Nekaj dni po tem dogodku se je moral kralj Ferdinand odpovedati prestolu, ter zapustiti državo. Na prestol je prišel njegov sin Boris, pod katerim je začela v Bolgariji era preporoda. Istočasno z vladanjem Borisa so pa začeli tudi hudi politični boji med strankami, socialistično in komunistično gibanje je zavzelo nevarne dimenzije, dokler ni prišla na krmilo kmetjska stranka, ki se je med vojno ojačila in vzela pod vodstvom Stambulinskega vlado v svoje roke. Da vlada danes v Bolgariji kmetjska stranka ima svoj vzrok v tem, da nahajamo tam nad 80% prebivalstva, ki se peča s kmetijstvom, in da so meščanske stranke v zadnjih dveh, za Bolgarijo tako neuspešnih vojnah izgubile vsak ugled, med tem ko niso socialistične in komunistične ideje našle pravega odmeva med široko maso.

Bolgarija, ki je soglasno Neuillyskemu miru izgubila bogato in rodovitno Dobružo in Trakijo z izhodom na egejsko morje, se je skrčila na 96.345 km² s pet in pol milijoni prebivalcev in ima danes sprično nezmožnega porasta draginje ogromne izdatke. Proračun za leto 1922 znaša

2½ milijarde levov, se pa vseeno, spričo velikih nakopičenih prihrankov ter povečanih davkov, nahaja še v ravnatežju. Obrestna bremena za stare državne dolgove znašajo 80 milijonov levov. Pri tem se vlada trudi, da zadosti vsem reparacijskim zahtevam, ki so uprav te dni postale akutne in grede za tem, da se nad celim gospodarstvom razširi kuratela.

Bolgarija producira vse vrste pšenice, ki so glavni izvozni predmet, pridelava se pa tudi mnogo repe, lane-nega semena, sezana, janeža, bombaža in konoplje. V zadnjih letih se je osobito razvila kultura repe, ki zalaga pet domačih sladkornih tovarnih. Velike dohodka prinaša prebivalstvu in državi tudi sajenje tobaka in dasi je Bolgarija po mirovni pogodbi izgubila svoj najvažnejši tobakni center Ksanti, zavzema vendar kultura tobaka drugo mesto v poljedelstvu. Del tobaknega izdelka se uporabljajo v 160 domačih tobaknih tovarnah, večji del se pa izvaja, in to v prvi vrsti v Nemčiji, Angliji, Italiji, Egiptu in Ameriko. Bolgarija zavzema posebno mesto zbog gojenja rož, bolgarsko rožno olje slovi po celim svetu, a posebno v Franciji in Angliji. Nekoč tako visoko razvito vinarstvo je zadobilo v letih 1882—1884 spričo izvanrednega pojavljanja filoksera, težak udarec ter se je komaj zadnja leta nekoliko opomoglo. Poleg sadjarstva, tvori še živinoreja zelo važno panogo, s katero se bavi prebivalstvo najintenzivneje.

Akoravno je Bolgarija pretežno agrarna država, se vendar ne zanemarja tudi nje industrija. Bogati premogovniki, železo, baker in druge tam se nahajajoče rude, kakor tudi ogromne vodne moči, ki se bodo začele izkoriščati v najkrajšem času, nudijo najlepše predpogoje za uspešni razvoj industrije. Začasno nahajamo v Bolgariji že 400 industrijskih podjetij, med temi 50 tovarnih za sukno, več predilnic za bombaževino, strojarn, tovarnih za čevlje, pohištvo, milo, parfemerije ter 60 parnih mlinov. Vsi premogovniki države, so dali v letu 1911 celokupno 252.000 ton premoga, leta 1915 je znašala produkcija že 524, 757 ton, od katerih pripade 494.000 ton samo na premogovnik v Pernik-u. Leta 1917 je zrasla produkcija premoga na 783.000 ton, torej je znašala skoro 2½krat več nego leta 1915.

Najvažnejši industrijski središči sta Gabrovo in Sliven.

Ako porazdelimo industrijska podjetja v Bolgariji na različne panoge, tedaj najdemo, da se 145 podjetij bavi z izdelovanjem živil, 77 s tekstilno industrijo, 44 s kemično industrijo, 34 z izdelovanjem metalnih predmetov, 24 s kožno industrijo, 24 s keramično industrijo, 26 z leseno industrijo, 12 je premogovnikov in kamnolomov, 6 papirnic in 5 elektrarn.

Spričo velike zaščite, katero uživa v državi veleindustrija, je le-ta zadobila v zadnjem času ogromen razmah. Uvedba spopolnjenih modernih strojev, uporaba zaščitne carine in cela vrsta drugih mer, pomagajo razvoju veleindustrije. Država je žrtvovala mnogo za razvoj industrije in se ni omejila samo na osvoboditev od plačanja carine pri uvozu najrazličnejših strojev in surovin, do-

Tovarna lesenih žeblicev
„ZORA“ d. z. o. z.
Črnomelj
 nudi najboljše **lesene žeblice** za
 čevljarje.
 Izdelani so po najnovjšem Amerikan-
 skem načinu ter so neprekosljive
 vrednosti.

Mlajšo prodajalko
spretno manufakturninjo
 sprejem v mojo mešano trgovino. —
 Prednost imajo iste, katere so vajene tudi
 pri glavni tobačni zalogi. Takojšne ponudbe
 z navedbo doseganja službovanja in pre-
 pisu spričeval je poslati tvrdki
Josip Kostanjšek, Mozirje v Sav. dolini.

Esence za žganje in likerje:
 Cognak, Hirušov (Kaiserbiernen),
 Rum - koncent., Rum - kompos.,
 Vanile, Kumnov.

Sadne arome za brezalk. pijače:
 Malinova, jagodova, jabolčna, ci-
 tronova, oranžna, vanilova - aroma.

Esenci za kandite in sladčice.
Sadni eteri v treh različnih kon-
centracijah z primesjo umetnih
eterov.

Sadni soki:
 Malinovec la. z raf. sladkorjem,
 Citronov sirup z » » » »
 Oranžni » » » »

Po najnižjih dnevnih cenah priporoča:
Tovarna sadnih sokov, esenc itd.
Srečko Potnik, Ljubljana,
 Metelkova ul. 13, vis a-vis Belg. voj.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
 priporoča
špacerijsko blago
 raznovrstno žganje
 moko
 in deželne pridelke
 raznovrstno rudninsko
 vodo,
 Lastna pražarna za kavo
 in mlin za dišave
 z električnim obratom.
 Ceniki na razpolago.

Mednarodni transporti
Antonio Biancheri & Comp., Postojna
 Centrala: Ponteba.
 Podružnica: Postojna (Poštni predal 17). Villach (Poštni predal 51)
 Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.
 Oprema vsake vrste blaga.
 Specijalna odprema živil, žive in zaklane
 živine v kateri koli kraj.
 Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn.
 trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica
 Ljubljana, Sodna ulica šte. 3.

Ustanovljeno leta 1896

Naznanilo.

S tem obveščamo cenj. odjemalce, da smo pre-
 vzeli za sledeče tobačne rajone **monopolno ve-**
leprodajo soli, in sicer:

za Ljubljano, Vrhniko, Kamnik, Lukovlco in Litijo.

Sol je plačljiva naprej, vsled česar prosimo cenj.
 odjemalce, da nakažejo pravočasno denar, ker bi njih
 naročila, ki niso krita s plačili, ne mogli izvršiti.

Cenjene odjemalce mesta Ljubljana prosimo, da
 pošiljajo po sol z lastnimi vozmi, ker mi sol na dom
 ne dostavljamo.

JADRAN, d. z. o. z., kralj. monopol. prodaja soli
 v Ljubljani, Dunajska cesta št. 9.

Za daljno prodajo
Diana, francosko žganje.

Velika in stalna zaloga po originalnih tovarniških cenah
 pri tvrdki FRANC GULDA v Mariboru.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usuja: boks, ševro, črni
 in barvani, prodaja trgovina usuja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta šte. 30.

Na veliko in malo!

Priporočamo p. n. trgovcem in
 obrtnikom najcenejši nakup **po-**
trebščin za krojače, čevljarje,
šivilje, sedlarja, razne sukance,
 vse spadajoče orodje, žlice (ka-
 vine in čajne), toaletne potreb-
 ščine, brivsko milo, palice in
 kravate, srajce, gumbe. Naj-
 boljše **šivalne stroje** za rod-
 binsko rabo in obrt v vseh opre-
 mah: „GRITZNER“, igle, olje,
 posamezne dele za vse sisteme
 šivalnih strojev in koles.

Josip Petelinc,
Ljubljana
 Sv. Petra nasip šte. 7.

Jadranska banka — Beograd

Delniška glavica: Din 30,000.000.—. Rezerve: Din 15,000.000.—.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj,
 Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: **Jadranska.**

Afiliirani zavod:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortland Street

New York City.

„Textilia“ trgovska in industrijska d. d., Ljubljana Krekov trg 10

Delniški kapital K 12.000.000.—

Telefon 177.

Brzojavke: „Textilia“

Telefon 177.

Največja zaloga češke
in angleške manufakture.

Samo na debelo!

Samo na debelo!